

Jan Charytański

"Miteinander eins werden : zur Vorbereitung auf die Eucharistie", Günther Weber, Freiburg-Basel-Wien 1970 : [recenzja]

Collectanea Theologica 43/2, 241-242

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zostali zaskoczeni wprowadzonymi zmianami, szukają zatem pomocy dla siebie i swych wiernych w zgłębianiu największej tajemnicy Kościoła.

Taką pomocą ma służyć obecnie analizowany tomik. Na treść jego składa się szereg kazań tematycznych przygotowanych do druku przez docenta Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Würzburgu, Johanna Hofmeiera. Autor najpierw wygłosił je w pewnej parafii na przedmieściu Ratzbyony. Reakcje słuchaczy były natychmiast uwzględniane w następnych kazaniach. Takiej bowiem nazwy używa autor na określenie swych przemówień. Uważa, że obok homilii trzeba utrzymać kazania tematyczne, przygotowujące wiernych do zrozumienia bardziej centralnych zagadnień, a można to osiągnąć jedynie dzięki kazaniom tematycznym, rozciągającym się na pewien określony odcinek czasu.

We wstępie do kazań autor podkreśla wytyczony cel. Zdaniem jego w historii Kościoła zawsze istniała niemal przepaść między ludową pobożnością wiernych a ujęciami teologicznymi. Już w średniowieczu ujęcia sensualistyczne Eucharystii nie odpowiadały dyskusjom teologicznym. Przepaść ta pogłębiła się jeszcze bardziej po Soborze Watykańskim II. Wierni ciągle jeszcze patrzają na Eucharystię zbyt sensualistycznie, jak to dostrzegą autor kazań, gdy tymczasem dokumenty soborowe podkreślają żywy związek Eucharystii z życiem człowieka w jego konkretnej sytuacji, z jego pracą zawodową, obowiązkami rodzinnymi itd. Autor pragnie więc podkreślić w swych kazaniach te właśnie postawy duchowe, wynikające z udziału w Eucharystii, pragnie wytworzyć skojarzenie między Eucharystią a różnymi działaniami życia ludzkiego.

Każda homilia zaczyna się od tekstu biblijnego, liturgicznego czy czerpanego z dokumentów soborowych. Teksty te uprzednio były udostępnione słuchaczom kazań. Autor posługuje się często biblijnymi obrazami, określeniami. Kiedy jednak pragnie ich treści przybliżyć słuchaczom budzą się poważne wątpliwości. Obecność Chrystusa, o której tak obficie mówi *Konstytucja o Liturgii Świętej*, według autora polega właściwie na świadomości chrześcijanina, przejętego nauką Jezusa Chrystusa, realizującego Jego wezwania. Obecność uczynku miłości i obecność w słowie czytany jest zupełnie tym samym sposobem obecności. Przeistoczenie dotyczy chleba jedynie jako znaku naszego oddania się Ojcu. Spożywanie chleba konsekrowanego jest tylko znakiem naszego ludzkiego zjednoczenia w jednej nauce Chrystusa i w czynach wzajemnej miłości. Obok więc sformułowań przekonywujących i pobudzających prawdziwą pobożność eucharystyczną napotykaćmy zdania, których nie potrafimy przyjąć za prawdziwe i odpowiadające nauce Kościoła. Szkoda. Książka bowiem mogłaby przynieść wiele owoców w duszpasterstwie eucharystycznym.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Günther WEBER, *Miteinander eins werden. Zur Vorbereitung auf die Eucharistie*. Freiburg-Basel-Wien 1970, Herder, s. 48.

Katecheza ma być wierna Bogu i człowiekowi, jak głosi hasło ostatniego międzynarodowego kongresu katechetycznego. Wydaje się że G. Weber, znany pisarz katechetyczny Niemiec zachodnich i autor analizowanej pozycji, doskonale potrafił utrzymać harmonię obu biegunów.

Książeczka jego, przeznaczona dla dzieci przygotowujących się do pierwszej Komunii św., jest wierna człowiekowi. Na pierwsze miejsce nie wysuwa się w niej usystematyzowana wiedza, ale życie owocne chrześcijanina. Już od pierwszej części, wprowadzającej w zagadnienie Eucharystii, autor opiera

się na doświadczeniu życiowym dziecka i prowadzi do właściwego uświadomienia dziecku istoty wspólnoty. Również druga część, poświęcona zagadnieniu dzieła zbawienia, uwzględnia w całej rozciągłości, osiągalnej przez małe dziecko, wymiary antropologiczne dzieła Chrystusa. Wreszcie część trzecia bardziej bezpośrednio wprowadzająca w liturgię Mszy św. nie jest na pierwszym miejscu nauką o częściach Mszy św., ale wprowadzeniem w postawy duchowe i one właśnie stanowią tytuły poszczególnych podrozdziałów.

Podręcznik jest jednocześnie wierny Bogu. Odnajdujemy w nim wszystkie aspekty Eucharystii w sformułowaniach nie budzących wątpliwości i głęboko związanych z Tradycją Kościoła. Choć nie mamy do czynienia z biblicyzmem, dziecko wrasta w atmosferę biblijną Eucharystii i zaczyna rozumieć znaki liturgiczne tej tajemnicy. Mamy do czynienia z wprowadzeniem w Mszę św., nie brak jednak również wychowania do adoracji Chrystusa w tabernakulum, tak często dziś zapominanej.

Warto wreszcie podkreślić przepiękną stronę graficzną tej książki dla dzieci. Wypełniają ją świetnie dobrane fotografie codziennego życia dziecka, akcji liturgicznej, budowli sakralnych obok reprodukcji dzieł wielkich malarzy. Rysunek dziecięcy zeszedł zupełnie na drugi plan. Dziecko bowiem ma spotkać się z rzeczywistością, a nie z fikcją własnych twórców.

Godne uwagi są również zadania angażujące dziecko, a występujące zarówno jako przygotowanie do nowego tematu czy też jako pogłębienie już przerobionego.

Choć omawiana książeczka nie jest podręcznikiem w ścisłym tego słowa znaczeniu, można ją polecić wszystkim katechetom praktykom jak i autorom podręczników dla polskich dzieci. Możemy wiele z niej nauczyć się dla nas.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

SCHOTT—MESSBUCH. *Die neuen Wochentagslesungen*, część 2: *Die Fastenzeit und die Osterzeit*; część 3: 6.—20. *Woche im Jahreskreis*, Freiburg-Basel-Wien 1972, Verlag Herder, s. 432 + 697.

Soborowa reforma liturgiczna oficiej zastawiła „stół słowa” Bożego nie tylko dla zgromadzeń eucharystycznych niedzielnych i świątecznych, ale również na dni powszednie tygodnia. Z drugiej strony jednak wszyscy zdajemy sobie doskonale sprawę z braku przygotowania naszych wiernych do wprowadzonych czytań. Naprzeciw tej potrzebie życia Kościoła wyszli benedyktyni opactwa w Beuron przygotowując komentarze tych czytań. Część druga obejmuje czytania okresu. W. Postu i Wielkanocy, część trzecia od 6 do 20 tygodnia w ciągu roku. Tomiki uwzględniają oba roczne cykle. Część pierwsza wyszła nieco wcześniej, czwarta ukazała się w sierpniu 1972. Recenzja dotyczy jedynie części drugiej i trzeciej.

Tomiki zawierają najpierw wprowadzenie do czytania pierwszego, następnie tekst liturgiczny, śpiew między czytaniem, komentarz do Ewangelii oraz tekst Ewangelii. Opracowanie dnia kończy się tekstem czerpanym z Ojców Kościoła, współczesnych pisarzy religijnych czy nawet z literatury światowej, a ukazującym centralne zagadnienie tekstów liturgicznych zupełnie w innej perspektywie.

Komentarze są ogromnie zwięzłe. Koncentrują się na przewodniej myśli perykopy, ukazują jej właściwy sens. W zasadzie jednak nie przechodzą do aspektów antropologicznych. Czasami również odczuwa się brak wyraźniejszego podkreślenia rodzaju literackiego analizowanej perykopy. Prawie zaw-